

Sprawozdania i Komunikaty. Kronika wydarzeń

Отчёты и сообщения. Хроника событий

Katarzyna M. Cwynar

III Międzynarodowa Konferencja Filozofów Krajów Słowiańskich: *Byt i możliwość jego ujęcia pojęciowego* (23–25.11.2001 r.)

III Международная Конференция Философов Славянских Стран
Бытие и возможность его концептуализации (23–25.11.2001 г.)

W dniach 23–25 listopada 2001 r. Instytut Filozofii Uniwersytetu Rzeszowskiego przy współdziałaniu Wydziału Filozofii i Socjologii UMCS w Lublinie zorganizował III Międzynarodową Konferencję Filozofów Krajów Słowiańskich na temat: *Byt i możliwość jego ujęcia pojęciowego*. Obrady odbywały się w ośrodku konferencyjnym w Boguchwale k. Rzeszowa. Konferencja ta stanowi kolejne ogniwo ciągu spotkań, jakie zostały zapoczątkowane jeszcze w latach 90. Każdego roku do Rzeszowa właśnie przybywają filozofowie krajów słowiańskich, by debatować na tematy istotne nie tylko dla narodów środkowowschodniej Europy.

W konferencji tej uczestniczyli filozofowie z Ukrainy, Litwy Słowacji i Polski, wygłaszając łącznie 58 referatów.

Otwarcia konferencji w dniu 23 listopada 2001 r. dokonał ówczesny Rektor UR – prof. dr hab. Tadeusz Lulek. Gości powitał dyrektor Instytutu Filozofii UR – prof. dr hab. Andrzej L. Zachariasz oraz dziekan WFiS UMCS w Lublinie – prof. dr hab. Zdzisław J. Czarnecki, który przewodniczył sesji plenarnej w pierwszym dniu obrad wraz z проф. Маратем Н. Верниковем (Ukraina – Uniwersytet Odessa).

Podczas sesji plenarnej otwierającej trzydniowe obrady z zakresu problematyki pojęcia bytu, pojęcia tego co pierwsze w wymiarze myślenia filozoficznego, referaty wygłosili: **prof. dr hab. Zdzisław Cackowski** (Polska – UMCS

Lublin) *Byt i jego pojęcie*, **prof. dr hab. Józef Bańka** (Polska – UŚ Katowice) *Stosunek nauki i filozofii do ontologii w świetle recentyzmu*, **проф. Аверип И. Уёмов** (Ukraina – Uniwersytet Odessa) *Категории метафизики и метафизика категорий*, **Prof. PhDr. Vladimír Leško, CSc.** (Słowacja – Uniwersytet Prešov) *Ako je možna metafyzika po Heideggerovi?*, **prof. dr hab. Zdzisław J. Czarnecki** (Polska – UMCS Lublin) *Idea bytu historycznego*.

Sesję zakończyła długa i zarazem owocna dyskusja.

Fot. E. Wójcikiewicz

Uroczyste otwarcie konferencji.

Od lewej: ówczesny rektor UR – **prof. dr hab. T. Lulek** oraz gospodarze konferencji: dyrektor Instytutu Filozofii UR – **prof. dr hab. A. L. Zachariasz**, dziekan WFis UMCS w Lublinie – **prof. dr hab. Z. J. Czarnecki**

Obrady drugiego dnia, tj. 24 listopada odbywały się w czterech sekcjach:
sekcja A *Byt i metafizyka – historia pojęć*,
sekcja B *Ontologia i metafizyka*,
sekcja C *Bóg, człowiek i świat człowieka*,
sekcja D *Byt i jego pojęcie*.

Obradom **sekcji A** (*Byt i metafizyka – historia pojęć*) przewodniczyli: **Prof. PhDr. Rudolf Dupkala, CSc.** (Słowacja – Uniwersytet Prešov) oraz **prof. dr hab. Bolesław Andrzejewski** (Polska – UAM Poznań). W sekcji tej wygłoszono następujące referaty: **prof. dr hab. Henryk Pisarek** (Polska – Uniwersytet

Wrocławski) *O jednym aspekcie relacji między bytem a niebytem w „Sofiście” Platona*, **dr Przemysław Paczkowski** (Polska – Uniwersytet Rzeszowski) *Paradoksy platońskiej nauki o bycie*, **dr Jerzy Lepieszkiewicz** (Polska – PAP Słupsk) *Pięć aporii paradygmatu kartezjańskiego*, **dr Bogusław Paź** (Polska – Uniwersytet Wrocławski) *Pojęcie istnienia (existentia) w ujęciu G. W. Leibniza*, **prof. dr hab. Bolesław Andrzejewski** (Polska – UAM Poznań) *Byt u Kanta i w neokantyzmie*, **dr Marek Kornecki** (Polska – Uniwersytet Rzeszowski) *Problem metafizyki i istnienia z perspektywy E. Husserla*, **dr Anna Habrat** (Polska – Uniwersytet Rzeszowski) *Byt i byt-nieprawdziwy w teorii Herberta Spencera*, **Prof. PhDr. František Mihina, CSc.** (Słowacja – Uniwersytet Prešov) *Svet v perspektive wittgensteinovho „Traktatu”*, **dr Witold M. Nowak** (Polska – Uniwersytet Rzeszowski) *R. G. Collingwooda koncepcja metafizyki*, **mgr Adam Wojtunik** (Polska – Uniwersytet Rzeszowski) *Jak możliwa jest metafizyka wg A. Schopenhauera*, **mgr Agnieszka Iskra-Paczkowska** (Polska – Uniwersytet Rzeszowski) *Byt w filozofii Jean-Paula Sartre’a a ontologiczny status wartości*, **mgr Marek Bosak** (Polska – Uniwersytet Rzeszowski) *Pojęciowe ujmowanie rzeczywistości w myśli R. Rorty’ego*, **Prof. PhDr. Rudolf Dupkala, CSc.** (Słowacja Uniwersytet Prešov) *Transcendentno ako ontologicky problem v slovenskej filozofii 20. Storočia*, **ks. dr Dariusz Oko** (Polska – PAT Kraków) *Byt jako przedmiot nieograniczonego pragnienia poznania w filozofii transcendentalnej Bernarda Lonergana*, **dr Magdalena Żardecka-Nowak** (Polska – Uniwersytet Rzeszowski) *Spór metafizyka z ironistą. Rorty’ego próba przezwyciężenia tradycyjnych problemów metafizycznych*, **mgr Edyta Greber** (Polska – Uniwersytet Szczeciński) *Problematyka bytu w filozofii G. K. Chestertona*, **dr Magdalena Michalik** (Polska – Uniwersytet Rzeszowski) *Pragmatyczne ujęcie bytu w kształtowaniu się postmodernistycznej wizji rzeczywistości*, **dr Marianna E. Flis-Jaszczuk** (Polska – UMCS Lublin) *Możliwość refleksji filozoficznej nad bytem w świetle uwag K. Jaspersa i L. Giussaniego*.

Sekcji B (Ontologia i metafizyka) przewodniczyli: **проф. Александр В. Чайковский** (Ukraina – Uniwersytet Odessa) i **prof. dr hab. Kazimierz Jodkowski** (Polska – Uniwersytet Zielona Góra), zaś referaty wygłosili: **dr hab. Janusz Jusiak** (Polska – UMCS Lublin) *Metafizyka, mit, działanie twórcze*, **dr Grażyna Żurkowska** (Polska – UMCS Lublin) *Czy postmodernizm przekroczył metafizykę?*, **dr Krzysztof J. Kilian** (Polska – Uniwersytet Rzeszowski) *Paradygmat ontologiczny a poznanie teoretyczne*, **dr Marek Ruba** (Polska – Uniwersytet Rzeszowski) *Nicość jako fundament bytu*, **mgr Włodzimierz Zięba** (Polska – Uniwersytet Rzeszowski) *Dekonstrukcja metafizyki*, **доц. Евгения Е. Чайковская** (Ukraina – Uniwersytet Odessa) *Синергетические аспекты бытия и проблема оптимизации экспертных систем*, **mgr Piotr Kołodziejczyk** (Polska – Uniwersytet Rzeszowski) *M-ontologia jako ontologia cyberprze-strzeni*, **mgr Magdalena Ruta** (Polska – Uniwersytet Rzeszowski) *Teza Chur-cha a status przedmiotów matematycznych*.

Kolejnej sekcji, **sekcji C** (*Bóg, Człowiek i świat człowieka*) przewodniczyli: **prof. dr hab. Karol Bal** (Polska – Uniwersytet Wrocławski) oraz **prof. dr hab. Stefan Symotiuk** (Polska – UMCS Lublin). Referaty wygłosili: **prof. dr hab. Karol Bal** (Polska – Uniwersytet Wrocławski) „*Sittlichkeit*” jako przestrzeń i podstawa ontologiczna moralności u Hegla, **prof. dr hab. Jadwiga Mizińska** (Polska – UMCS Lublin) *Byt ludzki: natura czy kondycja?*, **Prof. PhDr. Olga Sisáková, CSc.** (Słowacja – Uniwersytet Prešov) *Pojem hodnoty vo svetle ontologii diferencie*, **др Бася З. Никифорова** (Litwa – Uniwersytet Wilno) *Религиозно-философское восприятие времени Абраамом Иешуа Гешелем*, **mgr Ryszard Wójtowicz** (Polska – Uniwersytet Rzeszowski) *Metafizyczne i fenomenologiczne podstawy antropologii K. Wojtyły*, **dr Czesław Gryko** (Polska – UMCS Lublin) *Spory wokół istoty bytu socjokulturowego (między socjologizmem a kulturalizmem) i ich konsekwencje dla morfologii kultur*, **prof. dr hab. Wiaczesław Szalkiewicz** (Polska – Uniwersytet Rzeszowski) *Problem Boga w metafizyce Włodzimierza Solowjewa*, **доц. Татяна Біленко** (Ukraina – Uniwersytet Drohobycz) *Мова і людське буття*, **доц. Анатолий Г. Тихолаз** (Ukraina – НАУКМА Кijów) *Онтологическая гносеология в русской религиозной философии*.

W **sekcji D** (*Byt i jego pojęcie*), której przewodniczył **prof. dr hab. Jan Szmyd** (Polska – AP Kraków) i **доц. Владимир С. Вознак** (Ukraina – Uniwersytet Drohobycz) referaty wygłosili: **prof. dr hab. Wiesław Sztumski** (Polska – UŚ Katowice) *Byt – odpowiedź na pytanie „Co to jest?”*, **Doc. PhDr. Anna Ondrejková, CSc.** (Słowacja – Uniwersytet Banská Bystrica): *Pojęcie bytu jako „ens per se”*, **dr Marek Łagosz** (Polska – Uniwersytet Wrocławski) *Nieskończoność wszechświata (wybrane aspekty problemu)*, **mgr Євгеній Виноградов** (Ukraina – Uniwersytet Lwów) *One World Is Not Enough: перспективи плюралістичних онтологій*, **dr Andrzej Łukasik** (Polska – UMCS Lublin) *O pojęciu istnienia w naukach przyrodniczych*, **dr Artur Mordka** (Polska – Uniwersytet Rzeszowski) *O dwóch ontologicznych zasadach – nieciągłości egzystencjonalnej i niewartościowania egzystencjalnego*, **dr Jacek Brezcko** (Polska – Akademia Medyczna Białystok) *Na wąskiej kładce między dogmatyzmem a agnostycyzmem*, **доц. Владимир С. Вознак** (Ukraina – Uniwersytet Drohobycz) *Смысл вопрошания о бытии*, **dr Waldemar Prusik** (Polska – Uniwersytet Szczeciński) *Byt realny czy byt wirtualny (możliwy)? Pytanie o przedmiot poznania filozoficznego*, **Mgr. Pavol Labuda** (Słowacja – Uniwersytet Banská Bystrica) *Ako je možna metafyzika? Východiská reflexívnej metafyziky Emericha Coretha*.

Po przerwie (w obradach popołudniowych) sekcja B i D wspólnie kontynuowały dyskusje nad zagadnieniami z zakresu ontologii i metafizyki. Wygłaszanym referatom i późniejszym dyskusjom przewodniczył **prof. dr hab. Kazimierz Jodkowski** (Polska – Uniwersytet Zielona Góra) oraz **доц. Владимир С. Вознак** (Ukraina – Uniwersytet Drohobycz). W tej części obrad referaty

wyگłosili: **prof. dr hab. Jan Szmyd** (Polska – AP Kraków) *Psychika a kreatywność ontologiczna*, **проф. Марат Н. Верников** (Ukraina – Uniwersytet Odessa) *Бытие: злая иллюзорность абстракции в свете реальности конкретного гуманизма*, **prof. dr hab. Kazimierz Jodkowski** (Polska – Uniwersytet Zielona Góra) *Hipotetyczność bytu. O wyższości ontologii naukowej nad ontologią spekulatywną*, **Doc. PhDr. Marián Palenčár, CSc.** (Słowacja – Uniwersytet Banská Bystrica) *Ako je možna metafyzika*.

Fot. E. Wójcikiewicz

Uczestnicy konferencji podczas obrad

Filozoficzne refleksje, a niekiedy zażarte dyskusje, jakie towarzyszyły wygłoszonym referatom nie burzyły jednakże atmosfery powagi i ważności podjętej, fundamentalnej problematyki bytu i istnienia. Okrasą zaś filozoficznych zmagani jak również wyrazem wdzięczności gościom za trud przybycia do Rzeszowa i jeszcze większy trud sprostania postawionym filozoficznym wyzwaniom była uroczysta kolacja, podczas której przygrywała kapela ludowa z Lubeni. Czas biesiady zakończył więc obrady drugiego dnia w atmosferze hucznej, wesołej słowiańskiej zabawy.

Tradycją tych spotkań jest również debata „okrągłego stołu” Filozofów Krajów Słowiańskich, która jest nieodłącznym elementem każdej organizowanej przez Instytut Filozofii UR konferencji. Tym razem 25 listopada dyskusja toczyła się pod hasłem: *Stan refleksji nad bytem w krajach słowiańskich*, której przewodniczył **prof. dr hab. Andrzej L. Zachariasz**. Bogactwo formułowanych myśli, ich różnorodność stanowiło inspirację do dalszych, głębszych dociekań i dyskusji, co świadczyło o potrzebie i zasadności badań nad podjętą tu problematyką.

Po debacie „okrągłego stołu” odbyła się również sesja plenarna na zakończenie konferencji, której przewodniczył **prof. dr hab. Karol Bal** (Polska – Uniwersytet Wrocławski). Referaty wygłosili: **проф. Александр В. Чайковский** (Ukraina – Uniwersytet Odessa) *Метод как средство познания бытия*, **dr hab. Aleksy Mołczanow** (Polska – Uniwersytet Rzeszowski) *Kwanty-*

fikacja i egzystencji oraz **prof. dr hab. Andrzej L. Zachariasz** (Polska – Uniwersytet Rzeszowski) *Istnienie i jego momenty jako przedmiot refleksji filozoficznej*, przedstawiając nowy paradygmat myślenia o bycie i możliwości jego ujęcia pojęciowego — ontologię egzystencjalną.

Upamiętnieniem tamtych chwil jest wspólna fotografia, która zapewne jest miłą pamiątką z tego naukowego spotkania.

Fot. E. Wójcikiewicz

III Międzynarodowa Konferencja Filozofów Krajów Słowiańskich:

Byt i możliwość jego ujęcia pojęciowego,
Rzeszów–Boguchwała, 23–25 listopada 2001 r.

Rezultatem myślowych zmagania filozofów krajów słowiańskich nad pojęciem bytu i istnienia jest książka *Byt i jego pojęcie* wydana pod red. A. L. Zachariasza (wyd. UR 2003 r.). Jest to już kolejny owoc rzeszowskich, filozoficznych spotkań. Serię rozpoczął bowiem tom zawierający materiały pokonferencyjne z 1999 roku: *Europejskie modele tolerancji* (red. A. L. Zachariasz, wyd. UR 2001), a następnie z konferencji w 2001 r.: *Narody słowiańskie wobec globalizacji* (red. A. L. Zachariasz, wyd. UR 2003). W roku 2003 kolejna, IV Międzynarodowa Konferencja Filozofów Krajów Słowiańskich, której rezultatem będzie kolejny znamienity tom zawierający szeroki wachlarz problematyki oscylującej wokół zagadnień wartości.